

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 90—
za pol leta " " " 45—
za četrt leta " " " 22-50
za en mesec " " " 7-50

za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 150—
mesečno " " " " 12-50

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 10—
v inozemstvu " " " " 20—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENE C

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta mali
oglas po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana itd.
po K 12—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 325.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 630 za naročnino in št. 340 za oglaš.
zagreb 9.011, sarajev 7583, praga in dunaj 24.797

Roke proč, centralisti!

Naše poročilo, da vlada pripravlja zakon, ki naj bi slovensko vseučilišče okrnili, se je izkazalo kot resnično. V ministrstvu prosvete se izdeluje zakon, ki ukinja pravniški fakulteto v Skoplju, tehnično vedo pa razdeli med tri obstoječa vseučilišča, tako da bo vsako gojilo samo eno stroko, medicinski fakulteti pa bi ostali samo dve, v Belgradu in Zagrebu, ljubljanska pa se ali popolnoma ukine ali pa omeji na pet semestrov. Tudi bogoslovne fakultete se reducirajo in sicer tako, da bi katoliška bogoslovna fakulteta bila ali v Ljubljani ali v Zagrebu.

Če bo torej naši univerzi sreča mila, izgubi po tem načrtu vsaj popolno tehniško in popolno medicinsko fakulteto, v najslabšem slučaju pa medicinsko in bogoslovno fakulteto sploh, od tehnike pa ji ostaneta dve stroki, elektrotehnična in montanišna.

Treba je enkrat za vselej poudariti, da je univerza v Ljubljani univerza slovenskega naroda v jugoslovanski državi, kakor je univerza v Zagrebu hrvatska in univerza v Belgradu srbska, in kakor je obstoječa pravniška fakulteta v Skoplju srbska in kakor bosta srbski projektirani pravni akademiji v Subotici ter Sarajevu.

To je popolnoma naravno, iz zgodovinskih razmer nastalo, posebnemu kulturnemu obeležju in socialnim potrebam vsakega izmed treh narodov ali plemen v tej državi odgovarjajoče in v njih utemeljeno dejstvo. Kakor je univerza v Belgradu nastala pred državnim zedinjenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev ter danes odgovarja svojem namenu tako kakor mu je odgovarjala takrat, tako so Hrvati imeli svoje vseučilišče preje in tako smo Slovenci stremili za svojim vseučiliščem že davnej ter smo si razum političnega pogoja ustvarili zanj vse stvarne znanstvene pogoje, pa smo se tudi v političnem oziru njega uresničevanju čeprav zelo počasi in z največjimi težavami, pa vendarle z veliko verjetnostjo, če ne sigurnostjo, bližali. Naše vseučilišče je v prvi vrsti izraz našega prizadevanja za povzdigo in dovršitev naše slovenske kulture. Zedinjenje smatramo za uresničenje vseh naših slovenskih kulturnih teženj, ki naj se s hrvatskimi in srbskimi razvijajo složno, ne da bi se uničile, ampak za to, da se izpopolnijo. Če je slovenska kultura res jugoslovanska, če je hrvatska kultura res jugoslovanska, potem ni razloga, da katerakoli od njih izgine. Ali pa nobena ni jugoslovanska, potem bi morale univerze to kulturo šele ustvariti; dozdaj pa nimamo ne jezika, ne sploh kaj drugega — naj bo to karkoli — na podlagi česar bi se to moglo vršiti, in vsak bo pripoznal, da bi taka univerza bila pravi monstrum. Iz nič sledi samo nič. Preostalo bi samo, da bi vse tri univerze eno iz teh treh obstoječih kultur in ene izmed teh treh jezikov sprejele kot edino pravega jugoslovanskega. Na to pa pameten človek niti ne more misliti. Kateri izmed teh treh narodov bo žrtvoval svojo kulturo in svoj jezik enemu iz obeh ostalih?

Ostane samo eno, namreč to, kar faktično je, namreč da je naša univerza slovenska univerza. In ker živimo v eni državi in čutimo neko višjo skupnost, naj bo že kakršnekoli narave, nismo tako enostranski, da ne bi odobraval, da se more vsaka jugoslovanska znanstvena moč udeleževati na katerikoli izmed teh treh univerz in da more katerakoli iz teh univerz vsak Jugoslovčan brez razlike posečati. To pa ne sme uničiti slovenskega, hrvatskega, srbskega značaja dotične univerze tako, da bi vsak izmed teh treh narodov bil končno oropan svojega najvišjega kulturnega središča. Profesorji se medseboj lahko izmenjavajo, dijaki lahko v obliki turnusa predelajo vse tri univerze, se tako medseboj spoznavajo itd., vendar dejanske razmere temu stavljajo izvestne meje. Kdor hoče temeljite izobrazbe, bo gotovo ostal do konca na enem vseučilišču in se bo šele potem šel v tej ali oni stroki izpopolnjevati drugam. Sicer pa terjajo to tudi gospodarske razmere. Kar pa se profsorskega zbora tiče, ni no-

benega dvoma, da bo kljub vsemu izmenjavanju, kljub zasedanju te ali one stolice s kakšno znanstveno kapaciteto izven Slovenije ali pa recimo celo iz Češke ali Rusije, vsak profsorski kolegij stremil ostati ena narodno obeležena enota, ker je vsak vseučiliški kolegij obenem najvišji kulturni kolegij dotičnega naroda sploh.

Sedanja centralistična vlada pa skuša iti tudi preko teh dejstev. Zanj ni za globokosežne preureditve notranjega ustroja univerz merodajna dotična univerza kakor je to v vseh drugih državah, kjer je vsako vseučilišče nek po svojem visokem kulturnem namenu odlikujoči se svet zase; ne, zanj v tem oziru univerza ni dosti več od srednje ali osnovne šole. Kakor se za te dve šoli v nekem odboru belgrajskega ministrstva za prosveto kuhajo načrti in študiji, o katerih prizadeti krogi izvedo šele, ko so že gotovi, tako se usoda slovenskega vseučilišča v Ljubljani rešuje v nekem prosvetnem odboru, kateremu seveda niti na um ne pride, da bi vprašal profesorje tega vseučilišča, ki so za belgrajske centraliste prosta quantité negligible.

Ta odbor, v katerem sedi bogsigavdi kdo, je mnenja, da so univerze v Jugoslaviji nekake hišice iz kartona, ki se dajo prenašati sem in tja, zdaj odlepiti, zdaj zopet prilepiti. Samo ena univerza je seveda nedotakljiva, namreč belgrajska. Ta mora seveda imeti tako medicinsko kakor bogoslovno fakulteto, dasi za prvo Belgrad nima do danes nobenih pogojev in sploh ne funkcionira. Ljubljana in Zagreb pa se morata na vsak način okrniti v obojestransko škodo, dasi bi na obeh tako medicinska kakor bogoslovna mogli enako dobro prosperovati. In da ta odbor ne jemlje ozira na to, da je slovensko vseučilišče vseučilišče slovenskega naroda, da je ta narod dal in daje zanj znanstvene moči, da so le-te v znanstvenem oziru ustvarile vse, kar danes imamo, da Slovenija z velikimi dohodki, ki jih državi doprinese, svojo univerzo sama plačuje, in povrh tega ima najbrže tudi svoj delež pri vzdrževanju ostalih dveh jugoslovanskih vseučilišč — to je za ta odbor irrelevantno.

Kar se posebič medicinske fakultete tiče, je ena izmed najbolj potrebnih. Filozofska fakulteta v Ljubljani se zlasti odlikuje po slavistični stroki; te centralisti ne morejo odpraviti, ker bi potem zašumelo po celem slovanskem svetu, saj je ljubljanska slavistična stolica danes morebiti najboljše izmed vseh. Istotako ne more biti debate o izvrstni kakovosti in praktični potrebnosti juridične in tehniške fakultete. Bogoslovna se je pokazala na taki višini, da bi njeno ukinitve ne samo v katoliškem delu Jugoslavije izzvalo vihar, ampak bi se tudi pri resnih znanstvenikih ostalih fakultet občutilo kot velika škoda. Za enkrat imajo centralisti pogum, da mrevarijo našo medicinsko fakulteto, da jo mislijo ali amputirati ali pa sploh odpraviti. Kdor pozna narodnozdravstveno vprašanje, kdor ve, kakšne neizmerne važnosti je spriči socialnih in moralnih razmer poveljne dobe, kdor zlasti ve, kako slabo v tem oziru stojimo v Jugoslaviji, kjer se fizično in rodovno propadanje vedno bolj čuti, ta ne bo dvolil o potrebi medicinske fakultete in sicer ravno v Ljubljani, kjer imamo za idealnega mladega človeka, ki se tej stroki posveti, najbolj zdravo ozračje v vsakem oziru, bodisi v moralnem bodisi v ekonomskem smislu besede. Decembra 1919 se je vršilo prvo predavanje na tej fakulteti in kaj imamo že danes, po štirih semestrih? Imamo anatomijo, fiziologijo in histologijo z vsem, kar je za te tri institute potrebno; imamo šest predavalnih predmetov (trije: fizika, biologija, kemija se predavajo na filozofski fakulteti) in 3 redne profesorje za gori omenjene specialne stroke ter 1 docenta; torej vse, kar je za 5 semestrov potrebno in zadostno; na tem temelju bi se za popolni poduk v tej stroki od začetka do njenega završetka stopnjama brez kakšnega prekinjenja vse zgradilo. Vsled našemu najvišjemu kulturnemu zavodu sovražnega razpoloženja v Belgradu pa se niti 5 semester še ne more otvoriti in dijaki, ki so se v Ljubljani začeli šolati, morajo iti v peti semester na Dunaj ali v Prago, da po-

tem napravijo 1. medicinski rigoroz v Ljubljani. Ta rigoroz se na Dunaju in v Pragi pripoznava; ne pripoznava se pa v Zagrebu! V tak položaj postavlja ljubljanskega medicinske belgrajske vlada, ki je kriva, da naša medicinska fakulteta ne more otvoriti petega semestra in dati dijaku vsaj to možnost, da položi prvi izpit iz medicine! To dejstvo je tembolj kričeče, ker dunajska univerza pripoznava odlične znanstvene uspehe, ki se dosegaajo na ljubljanski anatomiji, histologiji in fiziologiji, v polnimeri.

Pa tudi, če velemogočni prosvetni odbor belgrajskega ministrstva za prosveto pusti v Ljubljani pet semestrov medicine, bi pomenilo to nezasluženi udarec naši slovenski univerzi, ki teži za tem, da je popolna, in ima vsa, čisto vsa sredstva za to. Mi tega udarca zaradi slovenske kulture, zaradi njene današnje stopnje in možnosti najvišjega razvoja v bodoče ne smemo dopustiti. Naj si Hrvatje ustvarijo v Zagrebu vse, kar morejo in znajo; naj Srbi svoje vseučilišče izpopolnijo, kakor jim ljubo in drago, mi se v to ne vmešavamo. Mi zahtevamo samo, da imamo mi isto pravico, da

se nam naša univerza ohrani neokrnjena, da nihče na njej ne krpari, reže in kazli! Pa tudi kar se tiče Jugoslavije sploh, stojimo na stališču, da država rabi tri resnične in popolne vseučilišča, ki ne bodo sestojala iz različnih pritliklin, odvzetih enemu na škodo drugega, ampak iz delov, organsko razvijajočih se na enotnem temelju. Naposled pa tudi nečemo, da bi se naš dijak ne mogel na svojem vseučilišču izobraziti v vseh potrebnih strokah, ampak bi moral romati od enega do drugega, da si nabavi znanje kakšen starinar svojo pestro botogo.

Zakaj v Belgradu najbolj preganjajo ravno medicinsko fakulteto v Ljubljani, to je javna tajnost. V Belgradu presoajo vse, naj si bodo to znanstveni in neznanstveni instituti, z vidika svojih strankarskih centralističnih interesov. Najbrž ni medicinska fakulteta v Ljubljani taka dobra fabrika za centralistično mišljenje, kakor bi to današnji mogotei radi. Sicer pa tudi druge fakultete gledajo z neprijaznim očesom. Zato se morajo vsakemu, ki mu je kaj za slovensko kulturo, odpreti enkrat oči, da vidi, kam bo naš narod pripeljal belgrajski centralizem, ako mu ne damo energičnega odpora do skrajnosti!

Oster nastop dr. Korošca proti fašistovstvu.

ČE NI ZAKONA — NAJ SE LJUDSTVO OBOROŽI!

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Poslanec dr. Korošec je stavil na notranjega ministra sledeče vprašanje: Danes smo dobili iz Splita brzojavko naslednje vsebine: Sinoči so nacionalisti iz zasede napadli v ulici pred hotelom »Salona« podpredsednika HPS, urednika in svečenika Stanka Baniča, ki je šel v družbi uradnikov Zadržne gospodarske banke Petra Kržeta in Lucijana Gomiščeka. Krže je ranjen na glavi in roki, Stanko Banić pa na glavi. Ko je Banić padel na tla, so fašisti hodili po njem. Njegova rana na glavi je težka. Dne 16. marca so fašisti javno pretli Banića, da bodo obračunali z njim in z »Jadrantom«. Istega dne sta Banić in prof. Juras zahtevala varstva pri okrajnem glavarju, ki je dal razumeti, da je oblast — brez moči proti fašistom. Istočasno je bil napaden član HPS sodnik Ivo Simetić, ki je mirno sedel pred Narodno kavarno. Že preteklo leto avgusta meseca so fašisti napadli Banića. Napadalci so bili naznanjeni sodišču, pa še do danes ni bilo nobene razprave. — Iz te brzojavke

sledi, kakor je že splošno znano, da že več kot leto dni obstoji nasilna eksekutivna oblast organiziranih fašistovskih pouličnjakov. Politična in sodna oblast se kljub izvršenim zločinom ne gane. Ako se državne oblasti ne bodo zganile in nadaljevale pasivno resistenco ter puščale svobodne roke za zločinske napade, potem je potrebno, da se oboroži ljudstvo, ki ne pri pada fašistovski organizaciji. Zato je potrebno, da se ljudstvo pravočasno pozove, da ne oddaja svojega orožja, kakor je to predpisano, marveč ga skrije, dokler končno ne obračuna s fašisti.

Vprašam g. ministra: hoče li z drakonimi naredbami napraviti konec fašistovskemu gibanju, ki ogroža življenje in imetje svobodnih državljanov? Ako ne, naj se omogoči svobodna obramba državljanov po njihovi lastni preudarnosti.

V isti zadevi sta poslanca dr. Korošec in dr. Dulibić tudi osebno intervenirala pri notranjem in pravosodnem ministru.

Dr. Spahova skupina proti centralizmu.

MUSLIMANSKI POSLANEC BALJIĆ ZA SPORAZUM MED SRBI, HRVATI IN SLOVENCIMA.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je otvorila ob 10.30. Po rešitvi formalnosti odgovarjajo nekateri ministri na posamezne interpelacije poslancev, nakar preide zbornica na dnevni red. — V zbornici je opažati nek nemir in gotovo razburjenost. Razširila se je namreč govorica, da je prišlo v muslimanskem klubu do razkola. Ta govorica se splošno živahno komentira. Medtem so prišli v zbornico skoro vsi poslanci muslimanskega kluba, med njimi tudi oba muslimanska ministra Omerović in Vilović. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se nista vsedla na svoja ministrska sedeža, ampak sta zavzela prostor v klopih muslimanskih poslancev. Na dnevnem redu je zakonski načrt o samoupravah oblasti in okrožij. Kot prvi govornik prevzame besedo poslanec Brodar (Jugoslovanski klub) in izjavlja v imenu svojega kluba, da bo glasoval proti zakonskemu načrtu. Enake izjave poda tudi zastopnik zemljoradnikov ter republikanec Krsta Pejović in socialni demokrat Kisovar. Poslanec Benin (zemljoradniški disident) izjavlja, da bo glasoval za predlog. — Ko namerava predčitati musliman dr. Mehmed Spahova svojo izjavo, odredi predsednik odmor. — Medtem so se zbrali poslanci muslimanskega kluba vnovič k seji in so skušali doseči sporazum, kar se pa ni posrečilo. Po četrtturnem premoru se je seja nadaljevala. Poslanec Salih Baljić (skupina dr. Spahove) čita izjavo svoje skupine. Govornik izjavlja, da s njegovimi tovariši prišli v konstituanto z avtonomistično koncepcijo gle-

de notranje razdelitve države. Jugoslovanski muslimanski klub je skušal udeležiti to svoje stališče. Ko pa je zapazil, da parlamentarna večina ne bo nikoli odnehala od centralističnega načela, se je v klubu sklenilo, to točko odložiti za kasneje in se za enkrat udeležiti delovanja pri izdelanju načrta za ustavo. Oni, ki so zagovarjali tako taktiko, so zatrjevali, da bo ustava pomagala državi, da bo mogla preboleti vse krize in da bo premostila vsa nasprotja med Srbi, Hrvati in Slovenci in da bo na ta način mogoče priti do konsolidacije notranjih razmer v državi. Mi smo bili optimisti, pravi Baljić, in smo to v parlamentu tudi javno priznali. Toda pričakovanja centralistov se niso izpolnila. Položaj se ni izboljšal, ampak se je še poslabšal. Notranje razmere v državi so vsak dan slabše. Nesoglasja med Srbi, Hrvati in Slovenci so vsak dan večja. Kdo je temu kriv? Nihče drugi kot oni, ki so zagovarjali centralistično ureditev države. Mi smo skušali izvesti enotnost in enakost. Govornik navaja nato razne dokaze, s katerimi podkrepi svoja izjavljanja in trdi, da bo predlagani zakon izločal nove nemire in da bo vsled tega položaj še slabši. Zaradi tega mu je nemogoče slediti večini na njeni poti, ker je uverjen, da je ta pot napačna in ker vidi, da je edini izhod iz sedanjega položaja le v sporazumu med vsemi tremi plemeni. Muslimani vidijo najboljšo jamstvo za svoj in obstoj države v tem, da ostanejo sedanje pokrajine in ne v ureditvi države le po željah srbskega dela našega naroda. (Ploškanje na desnici.) Da so muslimani gle-

sovali za ustavo, je iskati vzrok v tem, da je ustava ustvarila zakonito stanje, kajti muslimani so bili dve leti izven zakona. Govornik pozivlja vlado, naj ob dvanajsti uri sliši na njihov glas. Izhod iz sedanjega kritičnega položaja je iskati le v sporazumu s Hrvati in Slovenci. On in njegovi tovariši bodo glasovali proti zakonskemu načrtu. — Nato izjavlja poslanec dr. Karamahmedović: »Ker je g. Baljić izjavil v imenu nekaterih članov muslimanskega kluba, da bo glasoval proti predlogu, izjavljam v imenu svojih tovarišev, ki predstavljajo večino kluba, da bomo glasovali za predloženi zakonski načrt.« Nato se je vršilo glasovanje. Glasovalo je 182 poslancev in sicer 142 za zakonski predlog, 40 pa proti.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Politični dogodek današnjega dneva je separatni

nastop skupine dr. Spaha o priliki razprave o samoupravah oblasti in okrožij. Že delj časa se opaža v muslimanskem klubu nespornost v glavnih političnih vprašanjih. Danes popoldne je imel muslimanski klub sejo, katere se je udeležilo 18 članov. Od teh je bilo 8 poslancev za vladni predlog, 8 pa proti. Dva poslancista glasovala. Oba muslimanska ministra sta bila za vladni predlog, da moreta še nadalje ostati v vladi.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Skupina Karamahmedovića šteje 18 poslancev, skupina dr. Spaha pa 11. V samem klubu še ni prišlo do razcepa, vendar je to vprašanje kratkega časa.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Bosanskim muslimanom je izplačana vsa svota za hak izvemši 15 milijonov dinarjev.

Silajna manifestacija S.L.S.

Shod na Slinivci. Na praznik Marijinega oznanenja se je vršil po veliki maši na Slinivci pri Kostanjevici veličasten shod SLS, na katerem sta poročala poslance Iv. Stanovnik in Anton Sušnik. Kljub dežju in snegu se je tudi letos zbrala tisočglava množica na hribu pred cerkvijo na Slinivci. Posl. Stanovnik je poročal o delovanju Jugoslovanskega kluba v narodni skupščini in o kmetijski organizaciji, poslanec Sušnik pa je žigosal finančno politiko sedanje centralistične vlade in kazal na krivice, ki se gode pod tem režimom našemu ljudstvu, zlasti je pojasnil zbrani množici neznosna davčna bremena. Ljudstvo je vztrajalo in pozorno sledilo izvajanjem obeh govornikov kljub skrajno neugodnemu vremenu.

Popoldne se je vršil v društveni dvorani v Kostanjevici občni zbor Kmetijske zveze, katerega se je udeležilo okoliško prebivalstvo v velikem številu. Poročala sta ista dva poslance o organizaciji kmetijskih in županijskih zvez ter navzoče zaupnike zlasti bodrila k smotrenemu delu in jih opozarjala na to, da mora SLS enotna in disciplinirana nastopiti proti vsem intrigam nasprotnikov kmetijskega stanu, ker le na ta način bo naš program v avtonomisti-

čnem smislu dosežen. — Ljudstvo je poročilo obeh poslancev sprejelo z velikim odobravanjem in izreklo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu.

Shod SLS v št. Juriju pri Grosupljem. V nedeljo 26. t. m. se je vršil silajno obiskan shod v društveni dvorani v št. Juriju pri Grosupljem. Poročal je narodni poslanec Stanovnik o delu Jugoslovanskega kluba v narodni skupščini in razvil organizacijski program SLS za bodočnost. Posl. Stanovnik je zborovalcem zlasti pojasnjeval zavarovanje za starost in onemoglost ter žigosal sedanji demokratsko-samostojni centralistični režim ter bičal krivice, ki se gode našemu ljudstvu v finančnem pogledu. Zborovalci so poslančevu poročilo odobraval in izrekli popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Na shodu je bilo sprejetih več resolucij, posebno so se zborovalci izrekli za izpremembo vojnega zakona in za versko-nravno vzgojo v šoli. Zborovalci so z ogorčenjem obsojali razne intrige nasprotnikov in izjavili, da bodo v vsakem položaju znali čuvati enotno in disciplinirano nastop SLS za avtonomne pravice našega ljudstva.

Ljudska obsodba Samostojne kmetijske stranke.

PORAZ MINISTRA PUCLJA V SLOVENSKEH GORICAH.

V nedeljo 26. t. m. je minister Pucelj doživel v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, kamor je SKS sklicala javen shod, popoln poraz in prejel za svoje delovanje ostro obsodbo celo od strani lastnih pristavev.

Že pred 8. uro so se zbirali v trgu pred gostilno Arnuš pristasi SLS iz šentlenartskega in ptujskega okraja, da primerno sprejmejo ministra Puclja in druge voditelje samostojnih kmetov. Ob pol 9. uri so v dolgem sprevodu pod vodstvom nad 30 županov, poslance Zebota in drugih uglednih mož odkorakali pred Sokolski dom. Ko je zapazil dr. Gorišek veliko množico, je takoj zaprl vrata in jih odprl šele, ko se je pripeljal minister Pucelj.

Pristasi SLS so zasedli levo in srednjo stran; samostojnih je bilo le kakih 150 do 200 in še med temi mnogi nadučitelji, učitelji, uradniki in znani liberalni stebri, celo tam iz ljutomerskega okraja. Kmetijskega ljudstva na njihovi strani ni bilo.

Pucelj je takoj ob otvoritvi shoda pokazal svoj absolutizem in popolnoma samovoljno imenoval za predsednika nekega Krambergerja iz Golčeve. Navzoči so vsled tega odločno protestirali, nastal je tak vik in krik, da se ni slišala nobena beseda. Minister Pucelj ni mogel govoriti, v kolikor je izpregovoril, je nesramno napadal dr. Korošca, dr. Hohnjeca, poslance Sušnika in druge. Ljudstvo je bilo tako razburjeno, da je hotelo planiti na oder in pognati Puclja. Očitno so mu volovsko afero in zahtevali obračun, dalje so mu očitali, da je kot član vlade odgovoren za vsa nova davčna bremena, za trpinčenje naših vojakov, za sedanji režim, ki tira naše ljudstvo v gospodarsko propast itd. Puclju sta prišlo čisto na pomoč poslanca Dobnik in Mrmolja. Kakor hitro sta se prikazala na oder, je pričelo ljudstvo žvižgati in sta oba izginila. Dr. Gorišek je pisal imena in grozil da jih bo ovadil. Minister Pucelj je grozil — z orožniki! Zelo glasen je bil neki zobotehnik Ogrič iz Novega mesta, ki je bil, kakor tudi ostali, ki so poskušali braniti ministra Puclja, izžvižgan. Najbolj ogorčeni so bili bivši pristasi SKS od Sv. Barbare, nekdanje trdnjave samostojnih, ki so očitali Puclju izdajstvo. Hoteli so navaliti na oder in le skrajnemu naporu poslance Zebota in drugih mož se je zahvaliti, da ni prišlo do dejanskega napada.

NEZAUPNICA SAMOSTOJNI KMETIJSKI STRANKI V DOBREPOLJAH IN ŠT. JANZU.

Dobrepolje so izžičene. V nedeljo 26. marca je sklicala samostojna Kmetijska stranka shod v Stihovi dvorani zjutraj po prvi maši. Na shod so poslali poslance Majcena in Kušarja. Naši možje so odkorakali na shod in zahtevali, da se predsednik

skih izkoriščevalcev. Ko je eden naših zborovalcev očital samostojnežem zvezo z liberalci, tedaj je Majcen zakričal: Vi ste se zvezali pa z Rimom, za kar je žel silno ogorčenje. Nato je prišel v dvorano Kušar, ki še ni vedel, kdo je predsednik. Ko je prošil za besedo, so ga zborovalci takoj prekinili. Nato je župan Pogorelec predlagal nezaupnico SKS: Volivci, zbrani na shodu, ki ga je sklicala samostojna Kmetijska stranka, odločno obsojamo politiko samostojne stranke, ki je prodala našega kmeta kapitalistom, se udeležila liberalni Žerjavovi stranki, zato ji izrekamo nezaupnico. Nato je predlagal zaupnico Slov. ljudski stranki: Dobrepoljci, zbrani na shodu, ki ga je priredila samostojna Kmetijska stranka, izrekamo popolno zaupanje poslancem Slov. ljudske stranke, ki se odločno borijo za naše koristi in jim kličejo: Neustrašno naprej, mi smo z vami. Pometite še drugod grobokope slovenskega kmeta, kakor smo mi storili. Obe resoluciji sta bili sprejeti z velikanskim navdušenjem. Vse je dvignilo roke. Samostojnež Mustar, ki je mislil, da bo predsednik, je pridno pisal imena zborovalcev, da jih bo zašpecal, ker ga niso hoteli za predsednika. Nato je Majcen izjavil: Predsednika ste izvolili,

SRBIJA NI ŠE RAZDELJENA.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Na današnji seji bi se morala vršiti razprava o razdelitvi države. Razprava pa se ni mogla vršiti, ker se radikali in demokratje še niso sporazumeli glede razdelitve Srbije. S tem je zakonodajnemu odboru potekel rok, ki ga je imel za rešitev tega zakona. Vlada im a sedaj en mesec časa, da oktroira zakon. Seja je bila prekinjena, da so mogle vladne stranke o tem razpravljati. Prišle pa niso do nikakega rezultata.

REKORD V ZAKONODAJI.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Ob sedmih zvečer se je sestal zakonodajni odbor k seji. Minister za izenačen zakonov Marko Trifković predlaga, naj zakonodajni odbor sprejme zakonski načrt o upravni razdelitvi države v kolikor gre, ostali del načrta naj pa vlada reši z naredbo. Po polemiki proti temu famoznemu predlogu se je seja zaključila ob 7.30. Prihodnja seja jutri ob enajstih dopoldne z istim dnevnim redom.

NEVZDRŽEN POLOŽAJ ZA DR. KUMANUDIJA.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Položaj finančnega ministra dr. Kumanudija je nevzdržen. Radikali bodo glasovali proti moratoriju. Kumanudi bo podal v demokratskem klubu svojo demisijsko, nakar mu bo klub znova poveril finančno ministrstvo.

MINISTER MILETIĆ UMAKNIL DEMISIJO.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) Minister za agrarno reformo Krsta Miletić je danes posetil ministrskega predsednika Pašića. Pri tej priliki je izvedel, da so odobreni kre-

shod ste nam razbili zagovarjali se boste pa pred sodiščem. V svoji jezi je začel zborovalce zmerjati z osli in teleti, za kar je žel silno ogorčenje naših ljudi. Nato sta Majcen in Kušar odšla med velikim veseljem zborovalcev. Eden naših volivcev je Majcenu stisnil roko: Z Bogom, gospod Majcen, pa povejte v Ljubljani, da vas ni več k nam treba. Tako se je shod končal. Zunaj pred dvorano so čakali trije oboroženi orožniki, pa ni bilo nič posla. Tako so Dobrepoljci obsodili samostojno stranko. V dvorani je bilo le par samostojnežev, ki so bili popolnoma poparjeni. Pomedli smo ostanke, ostal je še Stihov Ivan, Mustar in Trdina. Zakaj ni prišel še Pucelj na shod?

St. Janž, 25. marca. (Izv.) Danes se je tu vršil javen shod SKS ob velikanski udeležbi. Poročati bi imela poslanec Majcen in minister Pucelj. Prvi sploh ni prišel do besede, minister Pucelj pa je govoril v največjem hrušču in trušču. Vsako izvajanje so mu zborovalci vrgli nazaj. Rudar Gruden govoril, kaj so samostojneži obljubljali rudarjem in kaj niso storili. Na koncu shoda je bila z velikansko večino glasov sprejeta resolucija, ki izreka najhujšo nezaupnico samostojnim poslancem.

dit, ki jih je zahteval. Zaradi tega je umaknil svojo demisijsko. O tej ostavki doslej ministrski predsednik Pašić še ni poročal.

50 Odstotno Povišanje Železniskih Tarifov.

Belgrad, 27. marca. (Izv.) V železniškem ministrstvu se pripravljajo novi železniški tarifi za osebni in blagovni promet. Tarifi se bodo povišali za 50 odstotkov.

REŠKA OBLAST ZOPET V ROKAH KONSTITUANTE.

Rim, 27. marca. (Izv.) Reški vojaški svet je izročil svojo oblast zakonodajni narodni skupščini. Prostovoljci so bili razoroženi in odpušteni. Samo italijanske čete vzdržujejo red in mir v mestu.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Poveljnik tržaškega vojnega zbora je poslal na Reko višjega italijanskega častnika, da bi pregovoril fašiste, naj zapuste Reko.

Pariz, 27. marca. (Izv.) Belgrajska vlada je poslala zvezi narodov ter francoski in angleški vladi protestno noto glede nasilja na Reki.

RUSIJA PROTI PROSTI TRGOVINI.

Moskva, 27. marca. (Izv.) Krasin je izjavil na predkonferenci za mednarodno gospodarsko konferenco v Genovi, da Rusija nikakor ne odpre svojih meja prosti trgovini Rusija stoji pred izvedbo mnogih trgovinskih pogodb z inozemskimi tvrdkami. Svojega trgovinskega monopola Rusija toliko časa ne izroči, dokler jo bodo vladali delavci in kmetje. Trgovinskemu monopolu dolguje Rusija bistvene diplomatske pridobitve in doseže po tem potu tudi popolno priznanje sedanje državne oblike.

Politične novice.

+ Avtonomistični program predira. V belgrajskem »Balkanu« je radikalni poslanec dr. Velizar Janković objavil članek, v katerem pristaja na revizijo ustave potom sporazuma. V »Nedeljnem glasniku«, ki izhaja v Belgradu, je objavil bivši hrvatski ban dr. Tomljenović uvodnik z naslovom »sežiganje mostov za sporazum«, v katerem biča zablude centralistične vlade. Kot tipičen primer navaja izjavo nekega bosanskega Srba, katerega oče je bil za časa vojske od avstrijske oblasti obešen, mati pa ustreljena; ta Srb je po silno težko opravljenih poslih v nekem ministrstvu v Belgradu dejal: Po teh poslih mi je bilo tako, da bi v znak protesta zaklical na Terazijah (glavni trg v Belgradu): Živel Radić! Upravo na Hrvatskem pod centralističnim režimom pa žigosa z besedami: Vsi dogodki sledijo drug drugemu, kakor da jih naroča Radić, to se pravi: en vladni ukrep je neumnost od drugega. Dr. Rojc pa zopet roti v pismu na radikalni in demokratski klub, naj ne izvedejo nameravane razdelitve države na oblasti in naj vlada začne pogajanja za sporazum. Višek pa je dosegel dosežani brezpogojni čestilec centralizma »Slovenski Narod«, ki v današnji številki zaklinja državnike, naj napravijo konec — hrvatskemu vprašanju s poštenim bratskim sporazumom, ki bo enkrat za vselej spravil s sveta usodepolni hrvatsko-srbski spor, to neznosno rak-rano na našem državnem telesu. Človek bi mislil, da izhaja »Slovenski Narod« tam nekeje v albanski Piškopeji in ne v Ljubljani, prestolici Slovenije. Zanj obstoji samo hrvatsko-srbski spor in ne vidi nič, ne sliši nič, kaj se godi v Sloveniji, tako po dr. Kukovčevem zgledu, ki v imenu »slovenskega ljudstva« slavi centralizem in njegove protislovenske nakane. Razumemo! Sicer bi moral obsoditi vso politiko demokratske stranke in njenih slovenskih parlamentarcev ter priznati: Stranka slovenskega ljudstva in njena parlamentarna eksekutiva z dr. Korošcem na čelu dela prav. S tem bi »Slov. Na-

rod« dal samemu sebi vendarle prehudo moralno klofuto. Bolje je slepe miši loviti!

+ Iz finančnega odbora. V soboto je sklepal finančni odbor o 100milijonskem kreditu (v dinarjih) za prometnega ministra. Poročila belgrajskih listov trde, da je večina odbora za ta kredit, čeprav gre iz državnega posojila! Opozicija se je temu protivila, ker se s tem menja namen posojila. — Ko je bilo državno posojilo razpisano, so nam svečano obetali, da bodo porabili denar samo za izboljšanje prometa in da bo posebna bančna komisija nadzorovala gospodarstvo s tem denarjem. Kje je danes ta komisija?!

+ Nesoglasje med Pašićem in dr. Benešem? Belgrajske »Videlo« z dne 25. t. m. poroča: V merodajnih francoskih političnih krogih vlada nezadovoljstvo zaradi nekkih razprtij v krilu male antante. Kot vzrok razpora smatrajo osebno nerazpoloženje g. Pašića napram dr. Benešu.

+ Zaprti fašisti. V zagrebške zapore so pripeljali pet fašistovskih »voditeljev«, ki so nameravali izvršiti napad na predsednika reške države Zanello in na reško konstituantno, ki zboraže pri Sv. Ani v gostilni Luličevi. Ko so prestopili jugoslovansko mejo, jih je prijel naša žandarmerija, kakor smo že poročali. Aretiranci so: Viola, urednik lista »Vedetta Italiana«, potem Carpinelli, Bellia, Doldero in Murrollo. Vsi aretiranci so italijanski častniki. Tri izmed teh »herojev«, ki so prišli čez mejo oboroženi z bombami in revolverji, je razorožil en sam žandar. Aretiranci pridejo pred sodišče zaradi poskušene umora in zaradi špijonaže.

+ Spopadi med bivšimi a.-o. oficirji in dijaki v Zagrebu. V dvorani hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu so priredili bivši a.-o. častniki svojo zabavo. Ta častniški sestanek so smatrali »omladinci« za državni nevaren in so sklenili sestanek in zabavo preprečiti. Dijaki so udrli v vežo, odkoder so jih pa oficirji odstranili. Pri tej priliki je bilo oddanih več strelcev. Streljala je tudi policija na ulici, a brzokone v zrak, ker se ni nikomur nič zgodilo.

Schapirogr. role

The Rex Co., Ljubljana.

Naprodaj otroški voziček
je lep
ležanje po ugodni ceni. — Poizve se pri
upravnistvu pod števil. 1152.

Sprejem mladega, pridnega

HLAPCA h konju

in za druga domača dela. — ODON
KOUTNY, trgov. z orodjem in tehn. po-
trebščinami, Ljublj., Kolodvorska ul. 37.

Služba obč. tajnika

se odda v Cerkljah na Dolenjskem.
Mesečna plača 2000 kron. — Prošnje je
poslati do 10. aprila na naslov: Župan
JELARŠIČ, Cerklje, pošta Krška vas.

Marija Gruntar, roj. Arrigler, in dr. Rudolf
Gruntar javljata vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem pretužno vest, da je preljubljeni soprog,
odnosno stric, gospod

Ignacij Gruntar

notar

danes ob 10. uri predpoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši iz hiše žalosti v Ulici stare pravde
števil. 6 dne 27. t. m. ob pol 4. uri.

Na željo pokojnikovo se venci hvaležno odkla-
njajo.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Henrik Bukovic, župnik, naznanja v imenu vseh
svojih sorodnikov, da je Bogu Vsemogočnemu do-
padlo poklicati k Sebi v večno plačilo našo ljubljeno
mater, gospo

Marijo Bukovic rj. Skarčova.

Izpolnila je 73 let in je odšla dobro pripravljena
pred svojega Sodnika.

Pokopana bo v torek 28. marca ob 3. uri po-
poldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 75.

Vse, ki ste poznali našo skrbno mater, posebno
č. gg. duhovne sobrate, prosim, molite za njeno dušo.

Ljubljana, dne 26. marca 1922.

Zahvala.

Podpisane se tem potom najiskrenejše zahva-
ljujejo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem na
izkazani časti naši soprogi, sestri, hčerki, svakinji
itd., gospej

Anđeli Hreščak roj. Peharič

na njeni zadnji poti ter jim kličejo vsem skupaj:
»Bog plati!«

Enaka zahvala bodi izrečena tudi č. duhovščini
sv. Nikolaja in mestnemu pogrebniemu podjetju za
dostojno prireditve pogreba.

Ljubljana - Trst, dne 27. marca 1922.

RODBINE:
Hreščak - Peharič.

Preklic.

Naznanjam vsem cenjenim naročni-
kom električne naprave na Dobrovi, da
ostalih računov tvrdke Arhar in Pajk ne
smejo več plačevati Pajku ali v Kozar-
jah, ampak samo v SPOD. ŠIŠKI, Jer-
nejeva cesta 47. 1138

A. ARHAR & DRUG,
podjetje elektrotehn. naprav in popravil.

TRGOVSKI POMOČNIK

mlajša moč, star 17 let, zmožen špecerij-
ske in kolonijalne stroke, z dobrimi spri-
čevali, želi primerne službe v kakem
mestu ali na deželi. Cenj. ponudbe je
poslati pod: »TRGOVSKI POMOČNIK
1070« na upravnistvo »SLOVENCA«.

SLUŽKINJO

za sobna in hišna dela sprejemem takoj
proti dobri plači. Biti mora pridna in
poštena. Naslov pove upravnistvo »Slo-
venca« pod števil. 1107.

Slaščičarskega POMOČNIKA

popolno samostalnega (plača
prvorazredna, mesto stalno),
sprejme takoj JOSIP POGLAJEN, pek in
slačičar, Gospić (Hrvatska). 990

Išče se MLINAR

za mlin na vodno moč, kateri je obenem
sposoben klesati kamne in izvesti popra-
vila pri lesenih delih. — Ponudbe naj
se pošljejo na: BRACA RUŽIĆ, Stolac,
Hercegovina. 874

Izidor Steiner

trgovca z znamkami in starinami
kupi
dne 28. in 29. marca
od 10. do 1. in od 3. do 4. ure
v HOTELU »UNION«
(številka sobe pri portirju) vsakovrstne
jugoslovanske in druge znamke, kakor
tudi vsakovrstne antikvitete, posebno
stare violine po najvišjih cenah.

Naprodaj
tovorni turinski avto 1
15 ter, 1½ ton. teže; 2 Tip. 64 C/a, 3 ton.
teže, prenovljeni, kapitalno popravljani.
— Ponudbe pod »TOVORNI AVTO« na
anončno družbo Aloma Company, Ljub-
ljana, Kongresni trg 3. 1153

Bombaž za pletenje v raznih bar-
vah kakor tudi prešite
odeje se dobe v trgovini KARL PRELOG.
Ljubljana, Stari trg števil. 12. 886

Za godbo Kosovske Divizijske
Oblasti se iščejo

godbeniki

za vse instrumente pod zelo dobrimi po-
goji. — Pojasnila daje: kapelnik Arnold
Wlasak, Priština (Kosovo). 1116

Dežne plašče

za dame in gospode v veliki izbiri
priporočila tvrdka
A. & E. Škaberne, Ljubljana, Mestni trg 11.

Naprodaj je
večja množina mrve (detelje)
Več pove Jerica Strnad, Cesta 56, pošta
Videm - Dobro polje, Dolenjsko. 1154

Papirnat VREČE v dobrem
stanju
kupi vsako množino FRAN POGAČNIK,
Ljubljana, Dunajska cesta 36. 1150

KOČIJO (Omnibus)

prodam za 30.000 K.
Ivan Medic,
Kočevska Reka.

BELI FIŽOL

(fižolica) v vrečah brutto za netto po
14 kron za 1 kg prodaja tvrdka
A. PATERNOŠT & REMIC
Ljubljana, Slomškova ulica št. 11.
Telefon št. 589.

Iščem prav pridnega in poštenega

poslovodjo,

prvovrstno moč, z večletno prakso, za
glavno trgovino špecerijskega blaga.

Takojšnje ponudbe na:

FRANC DOLENC, Kranj.

Več GOSPODIČEN

se sprejme na
dobro domačo hrano.
Naslov pove uprava lista pod števil. 1151.

Pozor! Naprodaj Pozor!
sta

dve udomačeni srni

samee (z rogovjem) in samica, dve leti
stari. Oddasta se najvišjemu ponudniku.
Naslov: FRANC MURI, »Kazino«,
Jezersko. 1144

KRAVARJA

in hlapca h konjem se išče

Naslov pove anončni zavod Drago
Beseljak in drug, Ljubljana, Sod-
na ulica števil. 5. 1188

Koncesionirano
stavbeno podjetje

Ing. Alois Lavrenčič

mestni stavbenik

LJUBLJANA, Rimska cesta 2

Prevzema vsa v to stroko
spadajoča dela in se pri-
poroča p. n. občinstvu

Trgovska banka d. d. Ljubljana.

Poziv

k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke, d. d. Ljubljana, je sklenil dne
25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10.000.000.— na K 30.000.000.—

z izdajo

50.000 novih delnic po K 400.— nom. v skupnem znesku 20 milijonov
kron pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo a K 400.— nom. po K 480.—, več 5% obresti od nom. 400.— od 1. februarja 1922 do dne plačila.
2. Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.
3. Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5% obresti od nom. K 400.— od 1. febr. 1922 do dne plačila.
4. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922. in opremljene s kuponom za leto 1922.
5. Nove delnice se izroče subskribentom tekom leta 1922.
6. Repartitijo delnic, določenih za nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
7. Subskripcija novih delnic se vrši od 3. aprila do 3. maja leta 1922., in sicer: a) pri Trgovski banki d. d. Ljubljana (začasni poslovalnici, Bethovnova ul. št. 10) in njeni podružnici v Mariboru. b) pri Kmetijski posojilnici ljubljanske okolice, Ljubljana.
8. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet Trgovske banke d. d. Ljubljana.